

27. 8. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Láska, rozdělení sociálních rolí, zlatá klec a SJM

Možná jste nedávno zaznamenali článek na internetu o tom, jak Nejvyšší soud rozhodl o vypořádání společného jmění bývalého prvoligového fotbalového brankáře. Jde o zajímavý případ narážející na pojmy jako disparita podílů na společném jmění manželů, princip zásluhovosti, dělení sociálních rolí. Stručně řečeno, soudy rozhodovaly o vypořádání poměrně hodnotného společného jmění manželů („SJM“), které bylo získáno výhradně výdělečnou činností jen jednoho z nich (zde manžela). Manželka nepracovala (resp. v daném případě jen ve velmi krátkou dobu trvání SJM), zůstala v domácnosti. Zcela záměrně uvádím popis situace touto zkratkou.

Abych dodala ještě na kontrastu, přidám informaci, že manželé neměli vlastní děti, rodina využívala služeb paní na úklid domácnosti (zřejmě v nějaké běžné frekvenci) a z textu soudních rozhodnutí lze dovodit, že manželka studovala (není zřejmé, jakou formou). Po dobu cca sedmiletého manželství manžel zajistil do SJM majetek v hodnotě několika desítek milionů Kč.

Jak to tak ale (vždy) bývá, situace nebyla tak černobílá. Manželé se na tom, že manželka nebude pracovat, dohodli. Důvodem bylo i to, že manžel působil v zahraničí a manželka ho tam následovala (s turistickým vízem, bez možnosti pracovat). Zároveň se starala o běžný chod domácnosti a pečovala s manželem (či sama, pokud manžel pracoval) o jeho syna z předchozího vztahu v době, kdy byl u nich. Dokonce pro něj sama létala do Čech k jeho matce.

Co nám říká k rozdělení SJM zákon:

- podíly manželů na SJM jsou stejné;
- každý manžel má vrátit do SJM při vypořádání to, co z něj použil na svůj výlučný majetek (a naopak);
- přihlédne se k potřebám nezaopatřených dětí;
- přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu (zejména o děti a rodinnou domácnost);
- přihlédne se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetku.

Manžel se odkazoval na pravidlo poslední (tzv. pravidlo zásluhovosti) a požadoval, aby bylo SJM rozděleno v poměru 5:1 v jeho prospěch. Manželka nesouhlasila ani s disparitou 2:1 ve prospěch manžela, kterou stanovil odvolací soud (s odkazem na pravidlo předposlední). Pro úplnost je třeba dodat, že soud prvního stupně shledal jako spravedlivou míru disparity pro danou situaci v hodnotě 60:40 ve prospěch manžela.

Nejvyšší soud po zohlednění všech dostupných a dovoláním uplatněných kritérií zhodnotil, že na místě je disparita podílů právě v poměru 60:40. V odůvodnění poměřoval výše uvedená kritéria a odkazoval na svou dosavadní judikaturu v obdobných věcech. Akcentoval, že smyslem vypořádání SJM není postihovat rozdělení sociálních rolí mezi manželi, pokud se na něm dohodli a následně je opravdu dodržovali (tedy i kvalita péče o domácnost může hrát svou roli).

Tento rozsudek, vydaný pod sp. zn. 22 Cdo 1735/2023, považuji za další důležitý článek judikatury k

problematice disparity a pozornost doporučuji věnovat i veřejně dostupným rozhodnutím nalézacích soudů, která mu předcházela. Zdaleka tedy už neplatí, že podíly na SJM nutně musí být stejné (ekonomická situace řady rodin je velmi podobná této a nemusí nutně jít o vrcholové profesionální sportovce). Princip zásluhovosti hraje svou roli. Příklad byl dále zajímavý i v otázce vnosů, lhůt pro jejich uplatnění nebo vypořádání společného dluhu z hypotéčního úvěru.

Dalším ponaučením či zjištěním (pro mě spíše potvrzením toho, co mám vyzorované z praxe) je to, že manželé a snoubenci by měli přistupovat k záležitostem týkajícím se majetku vědomě, racionálně a informovaně. Já vím, že k lásce se vůbec nehodí, bavit se o tom, jaká by měla být pravidla pro dělení majetku pro případ, že nebude trvat až do smrti, ale nastavení pravidel může eliminovat spory o vypořádání nebo o výživném mezi manželi nebo bývalými manželi. A věřte, že takové spory jsou způsobitelné výrazně snížit kvalitu života (nejen bývalým manželům, ale i jejich dětem) po dobu několika let. O odčerpání majetku, který by se mohl využít pro rodinu, na financování těchto sporů nemluvě.

Cestou může být buď předmanželská (majetkově modifikační) smlouva nastavující tato pravidla, uspořádání rodinného majetku za využití nástrojů pro strukturování a správu majetku, nebo skutečně jen preventivní informování se, jaká bude situace při realizaci některých kroků (ať již při nabývání majetku nebo „dělení sociálních rolí“).

Problematika rozdělení sociálních rolí tímto absolutním způsobem (tedy pracuje jen jeden z manželů) je ostatně zajímavá i z hlediska dopadů na samotnou kvalitu vztahu mezi partnery, jakož i na potenciální spory o úpravě poměrů k nezletilým dětem. O tom ale třeba zase někdy jindy. Nežrádka se také setkáváme s tím, že tuto dohodu jeden z manželů vnímá na rozdíl od manžela druhého jako dočasnou (např. než půjdou děti do školky). I toto nedorozumění pak může hrát při posouzení situace svou roli.

Mgr. Veronika Bočanová

Partnerka

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111

Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)